



ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΥΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΚΑΛΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ

Πέρασαν πια οι Γιορτές των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς, ελπίζω ευχάριστα και με αγάπη και υγεία για όλους τους αναγνώστες μας. Κυρίως με την θαλπωρή που επιβάλλει το μήνυμα των ημερών. Επιστρέφοντας στην κανονικότητα επιστρέφουμε και σε βιβλία κατάλληλα για όλους εκείνους που αγαπούν ιδιαίτερα την ανάγνωση αλλά και το βιβλίο ως αντικείμενο ή έργο τέχνης.

Από τη Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου

Στο σημερινό μας ταξίδι στα ράφια των βιβλιοπωλείων δυστυχώς το πρώτο βιβλίο που θα σας προτείνουμε δεν κυκλοφορεί σε αυτά και τούτο διότι εξεδόθη από τον αείμνηστο Κώστα Στάικο από τον δικό του εκδοτικό οίκο «Ατών», ο οποίος έχει αναστείλει την δράση του –ελπίζω προσωρινώς. Η παρουσίαση γίνεται όχι μόνον διότι το έργο είναι πολύ σημαντικό αλλά και επειδή πιστεύουμε ότι πρέπει να καταστήσει προσίτο στο κοινό!

-Παναγιώτα Τζιβάρα, Χαμένες και κρυμμένες βιβλιοθήκες. Ιδιωτικές βιβλιακές συλλογές στη βενετοκρατούμενη Κέρκυρα, 16ος-18ος αι. (εκδ. Ατών, σελ. 524 +346). Πρόκειται για ερευνητική εργασία ευρείας εμβέλειας που επιδιώκει να μας προσφέρει την εικόνα των ιδιωτικών βιβλιοθηκών στην Κέρκυρα κατά την ύστερη Βενετοκρατία.

Οι βιβλιοθήκες αυτές δεν υπάρχουν πλέον. Η εύλογη ερώτηση είναι, τότε πώς τις αναζητεί η ερευνήτρια που είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Και εν τέλει γιατί γίνεται αυτή η έρευνα και σε τι αποσκοπεί. Για τα χρόνια της Αναγεννήσεως και του Μπαρόκ, η απόκτηση βιβλίων αποτελούσε πολυτέλεια που συνδεόταν προς την ευμάρεια και παράλληλα την καλλιέργεια των ανθρώπων που επεδίωκαν την προβολή τους μέσα από τα αποκτήματά τους αλλά και την γνώση που τους προσέφεραν. Δεν ήταν βεβαίως ήδη από τον 14ο αιώνα τόσο σπάνια τα έντυπα βιβλία όσο τα χειρόγραφα βιβλία που συγκεντρώνοντο από την αρχαιότητα μέχρι την εφεύρεση της τυπογραφίας. Παρέμεναν όμως ένα δύσκολο σε απόκτηση αντικείμενο και εργαλείο γνώσεως. Αναζητώντας λοιπόν τις χαμένες ή και τις κρυμμένες βιβλιοθήκες των Κερκυραίων λογίων επιδιώκεται να πληροφορηθούμε τι ακριβώς ε γνώριζαν και σε ποιόν βαθμό παρακολουθούσαν τις πνευματικές εξελίξεις και ενασχολήσεις στην λοιπή Ευρώπη. Η έρευνα επικεντρώθηκε σε πλούσιο αρχαικό υλικό που είναι προσίτο: διαθήκες,



ιβεντάρια (κατάλογοι βιβλιοθηκών), προκοσμήματα και άλλα ανάλογα στοιχεία από τα αρχεία τόσο της Κέρκυρας, όσο και άλλων τόπων και διαφόρων βιβλιοθηκών τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ιταλία, κυρίως στην Βενετία. Από αυτά φαίνεται η μεγάλη μέριμνα όλων των λογίων για τα

βιβλία τους. Η έρευνα ήταν μακρόχρονη και κοπιώδης γιατί τα παλαιά κατάστιχα των νοταρίων δεν είναι ευανάγνωστα και οπωσδήποτε έπρεπε να διαβασθούν σχολαστικά για να αποκαλύψουν τα μυστικά τους. Όμως η κ. Τζιβάρα είναι πείσιμον και το αποτέλεσμα των προσπαθειών της είναι το δίτομο έργο που έχω στα χέρια μου. Μας πληροφορεί λοιπόν ότι οι Κερκυραίοι λόγιοι σπουδασμένοι βεβαίως στην Ιταλία, Πάδοβα, Πίζα, Παβία, Ρώμη και αλλού, κατά κύριον λόγο αποκτούσαν εκδόσεις έργων των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων και δευτερευόντως όλα τα άλλα. Αυτά τα άλλα είναι πρώτα βιβλία που αφορούσαν στην επί μέρους επιστήμη τους (θεολογία, νομική, φιλοσοφία). Οι γλώσσες στις οποίες είναι γραμμένα τα βιβλία είναι ελληνική, λατινική, εβραϊκή, ιταλική, ενώ κάποια είχαν τίτλους σε μικτή ελληνολατινική, ελληνολατινική ή κάτι ανάλογο. Οι λογίους μας είναι ιερομένοι και νομικοί ενώ δεν εντοπίστηκε κατάλογος οποιασδήποτε μορφής από γιατρό. Ευχόμαστε το βιβλίο να βρή τον δρόμο του για τα βιβλιοπωλεία και να μπορέσουν οι ενδιαφερόμενοι να το αποκτήσουν.

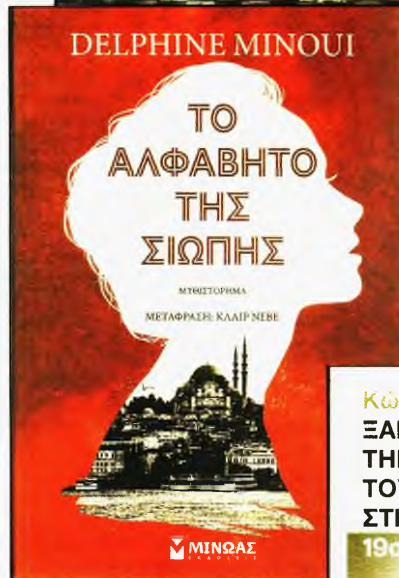
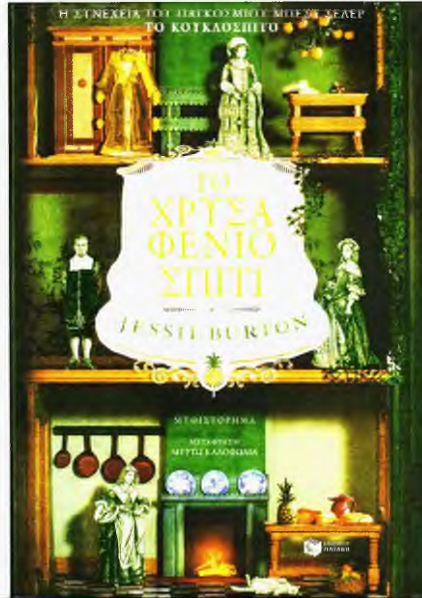
-Γιάννης Σ. Μαμάης, Κολοφώνες. Η μνήμη της τελευταίας σελίδας (εκδ. Gutenberg, σελ. 258, ευρώ 40 και σε e-book ευρώ 35). Το βιβλίο αυτό, που μόλις έχει κυκλοφορήσει, αποτελεί εορταστική έκδοση του οίκου Gutenberg που τιμάει την τυπογραφική τέχνη. Ο κολοφώνας είναι η ταυτότητα του βιβλίου που τυπώνεται στην τελευταία σελίδα του και πληροφορεί τον αναγνώστη για όλους τους συντελεστές της προσπάθειας, συγγραφέα, σελιδοποιό και τυπογράφο, εικονογράφο, ενώ παρέχει πληροφορίες για τον τόπο και χρόνο συνθέσεως και εκδόσεως καθώς και για το χαρτί και το είδος των τυπογραφικών χαρακτύρων που χρησιμοποιήθηκαν. Πληροφορεί επίσης για τον αριθμό των τυποθέντων αντιτύπων έτσι ώστε να παραδίδεται στην μνήμη η πλήρης ενημέρωση για το βιβλίο ως έργο τέχνης. Παλαιότερα και σήμερα ακόμη σε εκδόσεις με αξιόλογη τέχνη ο κολοφώνας πάντοτε εκκοσμούσε από ειδικό χαρακτικό έργο ή τυπώνονταν σε διάφορα σχήματα ώστε να προσφέρει και μια εκαστική απόλαυση στον αναγνώστη. Έλκει την καταγωγή του από τα αντίστοιχα στοιχεία των χειρογράφων κωδίκων και παραμένει ένα μικρό καλλιπώνημα. Το βιβλίο είναι λευκόμα με τους κολοφώνες βιβλίων αντλημένων είτε από τις ίδιες τις εκδόσεις Gutenberg είτε από άλλου.

Όλοι όμως προέρχονται από εκδόσεις που επιμελήθηκε στην τυπογραφική πορεία του ο Γιάννης Μαρίας. Η κάθε σελίδα είναι ένα μικρό καλλιπέχημα που θα μπορούσε να καθραρισθεί και να κοσμήσει κάθε χώρο αναγνώσεως, έστω και αν κάθε αξιοπρεπής βιβλιοφίλος δεν θα δεχόταν ποτέ να χωρίσει την σελίδα αυτήν από το βιβλίο του! Οποιοσδήποτε αποκτάει εξασφαλίζει μια ειδική αισθητική εμπειρία.

-Κώστας Κωστής, Ξανακοιτώντας την ιστορία του κράτους στην Ελλάδα, 19ος-21ος αιώνας (εκδ. Πατάκη, σελ. 328, ευρώ 15,50 και σε e-book ευρώ 9,99). Ο συγγραφέας είναι διευθυντής του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τραπέζης, Διευτέρας Καθηγητής Οικονομικής και Κοινωνικής Ιστορίας στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Του οφείλουμε μια ενδιαφέρουσα «Ιστορία της Εθνικής Τραπέζης (1914-1940)», και το γνωστό «Τα κακομαθημένα παιδιά της Ιστορίας».

Το παρόν αποτελεί συναγωγή προλόγων και άρθρων σε συλλογικούς τόμους ή άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά των τελευταίων 20 ετών της πορείας του συγγραφέως. Κινούνται όλα στο πεδίο της δικής του ειδικότητας, δηλαδή στην Οικονομική και Κοινωνική Ιστορία. Φυσικά οι δύο αυτοί τομείς είναι στενά συνδεδεμένοι προς την συνολική ιστορική αναδιήγηση της πορείας του ελληνικού κράτους και τις πολιτικές εξελίξεις. Συνεπώς εδώ μελετάται η επίδραση του παράγοντος της οικονομίας στις πολιτικές και θεσμικές εξελίξεις στην χώρα μας με ιδιαίτερη έμφαση στην μεταπολεμική περίοδο του 20ου αιώνα και στα πρώτα χρόνια του 21ου αιώνα. Γιατί πώς θα ήταν δυνατόν να ερμηνευθεί ιστορικά η εποχή μας αν αγνοούσαμε τελείως την οικονομική κρίση που έπληξε τον τόπο μας από το 2012, ίσως και ενωρίτερα αν και δεν το παραδεχόμεθα. Κάποια άλλα κείμενα αναφέρονται στην περίοδο του Διχασμού και τις εξελίξεις στον Μεσοπόλεμο, ενώ τέλος μερικά αφορούν στην συνολική πορεία του Ελληνικού Κράτους από τον Αγώνα της Ανεξαρτησίας και εξής. Κανένα δεν είναι νέο αλλά αποκτούν μια άλλη οπτική προσέγγιση για τον αναγνώστη συγκεντρωμένα ως συλλογή δοκιμίων. Η ένταξη των παραμέτρων των επί μέρους κλάδων της Ιστορίας στην γενική θεώρησή της εμπλουτίζει την γνώση μας και προσφέρει πληρέστερη εικόνα για το παρελθόν, απώτερο ή πρόσφατο.

-Jessie Burton, Το χρυσό σπίτι (μτφρ. Μυρτώ Καλοφωλιά, εκδ. Πατάκη, σελ. 512, ευρώ 19,90 και σε e-book ευρώ 13,99). Η συγγραφέας εισέβαλε στον κόσμο των εκδόσεων με το βιβλίο της «Το κουκλόσπιτο» που έγινε αμέσως μπεστ-σέλλερ όταν εξεδόθη το 2014 και μεταφράσθη σε 38 και πλέον γλώσσες ενώ στα ελληνικά εξεδόθη το 2021 και έγινε επιτυχία. Τώρα 10 χρόνια αργότερα η συγγραφέας προσεγγίζει την συνέχεια με άλλη ωριμότητα. Το πρώτο



βιβλίο είναι τοποθετημένο στα τέλη της χρυσής εποχής του Αμστερνταμ και της οικονομικής ανθήςεώς του. Η συνέχεια τοποθετείται 18 χρόνια αργότερα στην ίδια πόλη που έχει χάσει την αίγλη της, την ισχύ της και το ολλανδικό εμπόριο την πρωτοκαθεδρία του. Στο σπίτι των Καλβινιστών Μπράντ, όλα έχουν αλλάξει, καθώς βρίσκονται στα πρόθυρα της χρεοκοπίας. Ελτίζουν να ανακτήσουν οικονομική ισχύ και επαφές με τον γάμο της Τέα με κάποιον πλούσιο έμπορο. Κοιτά της σε θέση κηδεμόνος της είναι η θεία της Πετρονέλλα ή μάλλον Νέλλα Μπράντ, που διαφέρει από το καλβινιστικό αυστηρό περιβάλλον τους και πιστεύει στην αξία των ονείρων για καλύτερο αύριο και για μια καλύτερη ζωή.

Η Τέα είναι ακόμη πιο πεσιματάρια από την Νέλλα και πιο φιλόδοξη για την ζωή της. Ερωτικές ιστορίες μπλέκονται με άλλες οικονομικές φιλοδοξίες και την εισαγωγή της καλλιέργειας του ανανά στην Ευρώπη! Εκείνο που αξίζει, πέρα από την ίδια την πλοκή που είναι πολύ δεμένη και με ενδιαφέροντες χαρακτήρες ισχυρών γυναικών σε εποχή που τις ήθελε μόνον στο σπίτι τους και στην εκκλησία, είναι το λιτό και δυνατό ύφος της συγγραφέως, πολύ πιο ώριμο από τα προηγούμενα βιβλία της και μεστό σε θαυμάσιες περιγραφές τόσο του εσωτερικού αρκετά κλειστοφοβικού χώρου των αστικών σπιτιών του Αμστερνταμ της εποχής του Μπαρόκ όσο και της φύσεως που τόσο αγάπησαν και αγαπούν οι Ολλανδοί.

-Delphine Minoui, Το Αλφάβητο της σιωπής (μτφρ. Κλαίρ Νεβέ, εκδ. Μίνωας, σελ. 272, ευρώ 15,50 και σε e-book ευρώ 12,49). Η συγγραφέας είναι Γαλλοϊρανιά δημοσιογράφος στην εφημερίδα «Φιγκαρό». Ο πατέρας της είναι Ιρανός και η μητέρα της Γαλλίδα. Ο πάππος της ήταν πρέσβης στην Ουνέσκο. Έχει ειδικευθεί στο διεθνές ρεπορτάζ από την Μέση Ανατολή και έχει βραβευθεί για την προσφορά της ως ανταποκρίτρια στο Ιράν και το Ιράκ. Ταξιδεύει στον αραβομουσουλμανικό κόσμο εδώ και 20 χρόνια. Έχει ζήσει στο Ιράν (1997-2007), στην Βηρυτό, στο Κάιρο και τώρα κατοικεί στην Κωνσταντινούπολη, από όπου παρακολουθεί τις εξελίξεις κυρίως στην Συρία. Χρησιμοποιεί ακόμη και την μυθοπλασία για να κινήσει το ενδιαφέρον



της διεθνούς κοινότητας στα προβλήματα των γυναικών στον ισλαμικό κόσμο και την τύχη εκείνων που τυχαίνει να διαφωνούν με την πολιτική της χώρας τους. Η ιστορία της σε αυτό το μυθιστόρημα αναφέρεται στον έρωτα του Γκιοκταΐ, Καθηγητού του Πανεπιστημίου του Βοσπόρου και της Αϊλιά καθηγήτριας των γαλλικών. Ο Γκιοκταΐ βρίσκεται μεταξύ των διοκομένων του καθεστώτος Ερντογάν καθώς έχει

υπογράψει ένα μανιφέστο κατά των αδικιών που βλέπει καθημερινά. Φυλακίζεται και φιμώνεται ενώ η Αϊλιά μένει με το κορτσάκι τους διερωτώμενη τι πρέπει να πράξει. Παρ' όλους τους κινδύνους μετράει τις δυνάμεις της, απελπίζεται που βλέπει τον σύζυγό της να βυθίζεται στην απελπισία και την μελαγχολία και αναλαμβάνει δράση στην θέση του! Παρά τα όσα συμβαίνουν στην πραγματικότητα, εδώ η ιστορία έχει αίσιο τέλος!